

הדמוקרטיה האיטלקית לא נרצחה - היא התאבדה

מהפכה

בנקריון-שנינה

הראשונים לתנועה זו. יחד עימו נחרזו אל ריגו של מוסוליני מש"תתפי הפנישה לפימה, האנשים שכבר הוכיחו שאפשר למרוד ב"ממשלה מבלי להיענש.

בוררות חובה

ב הסדר השלום ניתן לאיטליה לס"פח שטחים נרחבים - בין השאר את סירול הדרומית (שתושביה עוסקים כעת - כימעט 60 שנים לאחר-מכן - במילחמת-שיחור טרוריסטית נגד איטליה). למען "גבולות-הביטחון" צורפו ל"איטליה אוכלוסיות זרות, ונוצרה איבה כימעט-ניצחית בינה ובין שכנותיה. אולם הציבור האיטלקי, שהוטת עלי-די הלאומנים, לא הסתפק בכיבושים אלה. הוא התאכזב. אי-שביעות-הרצון היתה כללית. הפוליטיקאים הדמוקרטיים המתורנים (או עוד לא היה קיים המושג "יורנים") שהפגינו קשיחות במשאומתן ה"בינלאומי, נסלו קורבן לרמנגניה הפחדנית של עצמם.

הם לא השיגו את הסיפוחים ש"ביקשו, ולא פייסו את הלאומנים, שהפיצו את האגדה ש"ניצחנו ב"מילחמה והפסדנו את השלום."

גם עם כניגן הסדר-השלום לא חזרה המדינה אל המנוחה ואל הנחלה. הבעיות הכלכליות היו חמורות. הממשלה הדמוקרטית הוכיחה גם בשטח זה אי-יכולת נוראה לתפקד. לקבל החלטות בלתי-סופולריות, להכריע לכאן או לכאן, רפורמות חיוניות לא בוצעו. מימין ומשמאל גברו כוחות קיצוניים. הממשלה ביטלה את הסובסידיות על מיצרכים חיוניים, אך לא יכלה להחליט בעניין כמו רישום מחזיקי איגרות-החוב והמילחמה בהון השחור.

את המשק, ובעיקר את השירותים הציבוריים, הציפו גלים של שביתות. אלה הבהילו את אליההון, בעליהתקצעות ה"גדולים, התעשיינים והבורגנות הזעירה. בעליהרכוש חיששו כוח שיוכל להתייצב מול הסוציאליסטים ולשבור אותם בכוח. מוסוליני תפס את ההזדמנות. הוא זנח את הרמנגניה הפוציאה לית הראדיקלית, שבה משך את ה"דים רבים בקרב המקופחים, והעי"מיד את עצמו לרשות אי-הייתה. הוא הבטיח לבעליההון מישטר של חוק וסדר, בוררות-חובה ואיסור-שביתות. הם

שלה, וזהכשיר את הקרקע למה"פכה. כל זה, בליוויית נאומים אינ"סופיים.

בספטמבר 1919, בעוד המעצמות דגות בגורל שיטחיההמריבה, פלש ד'אנונציו ל"עיר-הנמל היוגוסלבית פיומה (ריאקה). בחוף הדאלמאטי, לא הרחק מטריאסטה, כוחותיו היו מורכבים ממתנדבים וחיללים, שהצטרפו אליו. הוא הקים בעיר שילטון איטלקי מורד, מינה את עצמו לשליט ולמפקד.

במשך 15 חודשים התגרה ד'אנור נציו בממשלת איטליה, ובעולם

מאת

אורי אבנרי

כודו. התתנחלות הבלתי-חוקית שלו הפכה מוקד של רומנטיקה לאומנית, ומשם הקרינה את המיס"טיקה הלאומנית האלימה לכל חרי"קן איטליה.

הממשלה הדמוקרטית לא ידעה כיצד לני"הוג במרד זה. היא לא העזה לסלק את ד'אנונציו. להיפך, לראשיהממשלה נדמה היה כי יוכל להשתמש במרד זה לצרכיו, כדי להוכיח לעולם שיש לו אוטונומיה לאומנית חזקה ושעל כן אינו יכול לוותר על שטחים. הוא הישלה את עצמו שהוא מנצל את ד'אנונציו, ולא הבין שבינתיים הוא מטפח גולם שיקום עליו ועל הדמו"קרטית.

ההרפתקה של פיומה נסתיימה בצורה טראגיקומית. הממשלה הדמוקרטית נאלצה לבסוף, תחת לחץ המעצמות, לסלק את ההתנחלות. ד'אנונציו שבע להילחם עד סיפת-הדם האחרונה, אך כאשר שלחה ה"ממשלה האיטלקית כוח צבאי קטן לסלקו נטש את המקום, יחד עם מעריציו.

אולם היה זה ניצחון מדומה. הזרע של ד'אנונציו נבט. הוכח כי ניתן להפך את החוק ולפרוק את עול המרות הממשלתית. תורת האלימות והמיסטיקה הלאומית נית פשטה ברחבי איטליה והפכה מכשיר פוליטי קטלני בידיו של עיתונאי רדיקלי, חייל קרבי, סוציאליסטי-לשעבר, בשם בני"טו מוסוליני, שהקים במארכס 1919 גוף שנקרא "פאשי" די קומבאטימנטו" ("ברית המאבק"), ששמו הפך מאז למרשג בכל לשונות העולם - התנועה הפאשיסטית. ד'אנונציו היה אחד המצטרפים

האיטלקי, וגרם לתבוסה איטלקית חסרת-תקדים. במשך ימים אחדים נידמה כאילו כל איטליה הצפונית חשופה לאויב, וכי צפויה לאיטליה שואה.

שואה זו לא התממשה. במיבצע, הנחשב כהצלחה מזהירה מבחינה צבאית, הצליח הפיקוד האיטלקי לעצור את התקדמות האויב בשערי ונציה. אולם ההלם והעל"בון הצורב של המפלה הטילו את צילם על הבאות.

בתום המילחמה היתה איטליה השותפת הוטרטת במחנה המנצחים. שותפיה בוו לה בגלוי. היא ביקשה לספח שטחים עצור מים של אוסטריה, יוגוסלביה, אלבאניה, אפריקה ואפילו תורכיה, שאיפת אלה נת"קלו בהתנגדותו הנמרצת של הנשיא. הא"מריקאי וילסון, שדגל בזכות העמים להג"דרה עצמית והתנגד לשילטונו של עם אחד על בני עם אחר.

במשך כמה שנים הרות-יגורר התחזקה איטליה כודה ושני מוח"נות - סופוסיסטים ואנטי-סיפוי חיסטים.

הסיפוחיסטים דגלו בזכותה הקדושה של איטליה, הסתמכו על חזון האימפריה הר"מאית מימיי-קדם, תבעו "גבולות ביטחון", השימוצו את הנשיא האמריקאי בסיגנון הקיצוני ביותר. האנטי-סיפוחיסטים, שנגד"ראו "רינוונסאטורי" ("ותרנים"), הזהירו מפני חלומות אלה. הם טענו כי מוטב לחתור ליחסים טובים עם המדינות השכ"רות, יוגוסלביה ואוסטריה, תחת להתעקש על גבולות-ביטחון שיגרמו למילחמות נור"ספות. הם התריעו נגד סיפוח שטחים מאוכלסים שיושבים בהם מאת אלפי בני עמים אחרים, הדוברים שפות אחרות. הם ביקשו לשלב את איטליה בסדר העולמי החדש.

מתלוקת זו הצתה את רוב המיפלגות, ומנעה שילטון דמוקרטי יציב. הסיפוחיס"טים והאנטי-סיפוחיסטים התכתשו בכל מוסד, ואפילו בקרב המישלחת האיטלקית בוועידת-השלום. אי-אפשר היה לגבש מדי"ניות כלשהי.

אילו נמצא אז לדמוקרטיה האיטלקית מנהיג חזק, שהיה שם קץ לויכוח ומחליט החלטה אנטי-סיפוחיסטית אמיצה, קרוב לוודאי שהדמוקרטיה האיטלקית היתה נ"צלת בסופו של דבר, והיסוס הארוך של הפאשיזם היה נמנע. אולם לא נמצא מנהיג כזה.

ראשיהממשלה, ויטוריו עמנו"אדה אורדאנו, פסח על שתי ה"סעיפים, ניסה לתמרן בין המחנות ולפייס את הסיפוחיסטים, ותוך כדי כך כרה את הקבר למישטר הדי"ברני.

בל"מישים הוא הזמין בעצמו את הקבר.

גוש אומנים

ב בריאה ד'אנונציו כבר התקרב או לגיל ה-60. הוא היה משורר, סופר, מחזאי, איש האסתטיקה המנוונת. במילח"מתי-העולם תפס סרמפ על פולחן האלימות, התגייס לצבא, הפך כזה אחר זה חייל קרבי ביבשה, ימאי בחיליהים וטייס בחילי-האוויר, ערך כמה מיבצעי-ראווה רבי"רושם. הוא דמה לאחד הגיבורים במחזה. למחרת המילחמה הפך מטיף ראשי ל"חזון הסיפוח. גיבור מחנה איטליה השלמה, מנהיג גוש הנאמנים הלאומניים, אלוף מיבצעי ההתנחלות.

שיטתו של ד'אנונציו היתה ל"צור עובדות בשטח באמצעות מיכ"צעים בלתי-חוקיים, להתגרות לא רק במדינות השכנות אלא גם ב"ממשלה החוקית של איטליה, להר"כיה את אפפותה וחוסריהישע

ד'אנונציו כפיומה

ל פי האגדה, נשברה הדמוקרטיה ה"איטלקית במהפכה אלימה. מאת-אלפי פאשיסטים מושים עלו על רומא ב-28 באוקטובר 1922 והפילו את המישטר. מנהיגם, בניטו מוסוליני, נכנס אל הבירה בראשי-גייסותיו, כבש את השילטון והכ"ריו על דיקטטורה.

ישם תיאור אינו רחוק יותר מן האמת. האגדה מופרכת מיסודה.

היו בהיסטוריה מישטרים, שהגיעו ל"שילטון במהפכה אלימה, אך ניסו להעמיד פנים כאילו תפסו את ההגה בדרכים ח"קיות. אצל מוסוליני קרה ההיפך: הוא הגיע לשילטון בדרך חוקית, אך ניסה להעמיד פנים כאילו עלה לגדולה במהפכה של דם ואש, שיועצה את העולם.

האמת הפשוטה היא שמוסוליני הגיע לרומא בקרון-שינה, אחרי שהמתין לבאות ליד הגבול השווייצרי, על כל מיקרה. הוא הוזמן עליידי המלך, זכה בהצבעה חופשית בפרלמנט והקים ממשלה קואליציונית. עד סוף ימיו בוש בחוקיות הבאנאלית שבה הגיע לשילטון.

מוסוליני לא יכול לקעקע את בניין הדמוקרטיה, מפני שכבר לא היה מה לקעקע. הוא לא יכול להפיל את הממשלה ולכבוש את השילטון, כי באוקטובר 1922 כבר לא תיפקדה באיטליה שום ממשלה, והשילטון היה במצב של התפוררות. הוא לא רצה את הדמוקרטיה האיטלקית, הוא דמה לנשר שני זון מן הפגרה, אחרי שהדמוקרטיה נפחה את נשמתה.

לישראלי של 1977, המהרהר במותם של מישטרים דמוקרטיים, יש מה ללמוד מג"יססת הדמוקרטיה האיטלקית של ראשית שנות ה-20' - אולי אף יותר מאשר מגיססת הרפובליקה הוויימאריט בגרמניה, עשר שנים לאחר-מכן.

סיפוח ואנטי-סיפוח

א יטליה ניצחה במילחמת-העולם ה"ראשונה, אך היא חשה את עצמה כמנוצחת.

במרני התודעה עמד המחרי. המחדל הגדול אירע באוקטובר 1917 כקאסרנו והוא הונצח, בין השאר, באחד מספריו הגדולים של ארנסט המינגוויי, שנודמן לו לשרת באותה חזית. הצבא האוסטרי-גרמני תקף והפגיע את הכוחות האיטלקיים, כבש בקלות מדהימה את הקו

מיצעד הבריונים: החולצות השחורות בדומא